

't Verlaat 1-3 en Knotwilg 2 te Almkerk

- Nader onderzoek naar vleermuizen en steenmarter-

Opdrachtgever	mRO B.V.
Data veldbezoeken	Diverse data 2021/ 2022
Kenmerk rapport	N2022-JMW-3003 - Nader onderzoek 't Verlaat 1-3 en Knotwilg 2 te Almkerk
Datum rapport	31 augustus 2022
Versie	1.0
Auteur	ing. J.M. de Wever

EcoTierra-ecologisch adviesbureau
Postadres: Abraham Teerlinkstraat 10 7424 DM Deventer
Bezoekadres: Keulenstraat 10 7418 ET Deventer
www.ecotierra.nl
info@ecotierra.nl
0570-597418

Draagvlak voor natuur is de basis voor natuurbescherming

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven. EcoTierra- ecologisch adviesbureau is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van EcoTierra- ecologisch adviesbureau; opdrachtgever vrijwaart EcoTierra- ecologisch adviesbureau voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	4
1.1 AANLEIDING	4
1.2 DOELSTELLING	4
1.3 VOLLEDIGHEID ONDERZOEK	4
1.4 GELDIGHEIDSDUUR RAPPORT	5
2 ONDERZOEKSOPZET	6
2.1 VLEERMUIZEN	6
2.2 STEENMARTER	6
3 SITUATIEBESCHRIJVING	8
3.1 PLANGEBIED	8
3.2 VOORGENOMEN INGREPEN	8
4 BEVINGINGEN ONDERZOEK EN TOETSING	9
4.1 VLEERMUIZEN	9
4.2 STEENMARTER	10
4.3 ALGEMENE ZORGPLICHT	10
4.4 VOLLEDIGE UITSLUITING AANWEZIGHEID	10
5 CONCLUSIE	11

BIJLAGEN

1. Bronnen

1 INLEIDING

In opdracht van mRO B.V. heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau aan 't Verlaat 1-3 en de Knotwilg 2 te Almkerk (gemeente Altena) een nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Tijdens het onderzoek is gelet op sporen en exemplaren van steenmarter.

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens de school, kinderopvang en het sport- en zalencentrum te amoveren ten behoeve van de realisatie van een nieuwe multifunctionele accommodatie, bestaande uit een brede basisschool, kinderopvang, een dorps huis en een sportzaal. Binnen het plangebied worden, zover bekend, geen bomen gekapt of oppervlaktewateren gedempt. In dit kader is door EcoTierra in mei 2021 een quickscan (Q2021.072- Quickscan flora en fauna 't Verlaat 1-3 en Knotwilg 2 te Almkerk, juni 2021) uitgevoerd. Uit dat onderzoek kwam naar voren dat de aanwezigheid van vaste en jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen op basis van dat veldbezoek niet uitgesloten kon worden en dat nader onderzoek naar deze soortgroep noodzakelijk was.

1.2 Doelstelling

Het doel van het nader onderzoek is vast te stellen of de voorgenomen ingrepen een overtreding van de vigerende natuurwetten tot gevolg hebben aangaande vleermuizen.

Om dit inzicht te verkrijgen worden, onder andere, de volgende vragen beantwoord;

- zijn er binnen het plangebied vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig?
- heeft de steenmarter een vaste verblijfplaats binnen het plangebied?
- welke overige functie(s) heeft het plangebied voor de eventueel aanwezige soorten?
- wat zijn de gevolgen van de ingrepen (welke verbodsbepalingen worden overtreden) en zijn er mitigerende maatregelen te nemen om overtreding van de wet te voorkomen?
- dient er een ontheffing te worden aangevraagd?

1.3 Volledigheid onderzoek

Het vleermuizenonderzoek is onder andere uitgevoerd op basis van het 'Vleermuizenprotocol 2021'. Tevens zijn de onderzoeksmethodes zoals beschreven in de Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis van BIJ12 (versies 1.0, juli 2017) en in het document van het NGB 'Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017)' zo veel mogelijk gehanteerd.

Door het hanteren van de Kennisdocumenten en overig goedgekeurde inventarisatiemethodes kan bij een eventuele zienswijze worden aangetoond dat de noodzakelijke onderzoeksinspanning is verricht. Mogelijk zijn er, ondanks de volledigheid van het onderzoek, exemplaren niet waargenomen. Ondanks de meerdere onderzoeksrondes blijft er sprake van momentopnamen.

1.4 Geldigheidsduur rapport

Voor Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten dient maximaal drie jaar als geldigheidsduur te worden gehanteerd (wanneer er weinig (fysieke) verandering in de situatie heeft plaatsgevonden).

2 ONDERZOEKSOPZET

Om een goed beeld te verkrijgen hoe en of het plangebied gebruikt wordt door de genoemde soorten is het plangebied meerdere malen in 2021 en 2022 bezocht in de daarvoor geschikte periodes en onder de juiste weersomstandigheden. De veldonderzoeken zijn door Stichting Niche uitgevoerd. Deze organisatie heeft ruime ervaring met het uitvoeren van onderzoeken naar vleermuizen en steenmarter.

2.1 Vleermuizen

Tijdens de (schemer)onderzoeken is met behulp van een batdetector, batlogger, zaklamp, warmtebeeldcamera en zoomcamera zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van vleermuizen. Het vleermuizenonderzoek bestaat uit twee onderdelen, namelijk een visuele inspectie bij daglicht en onderzoeken tijdens de schemeruren. Tijdens de visuele inspectie zijn elementen als vensterbanken, muren en tegels onderzocht op uitwerpselen en vegen van vleermuizen. Tijdens de schemer-/ nachtonderzoeken wordt door middel en met behulp van visuele waarnemingen (zicht en met behulp van de warmtebeeldcamera Pulsar 2XP50 pro) en een batdetector (Pettersson D240X, Batlogger M) onderzocht of vleermuizen gebruik maken van het plangebied. De batlogger neemt ultrasone geluiden op die later geanalyseerd kunnen worden. Voor soorten van het Myotis geslacht kan dit noodzakelijk zijn om tot een correcte determinatie te komen. De opnames zijn geanalyseerd. Het onderzoek in de avondschemer is bedoeld om uitvliegende exemplaren te kunnen waarnemen. Vleermuizen warmen gedurende de dag op in hun verblijfplaats en vliegen rond de schemer uit om op jacht te gaan naar insecten. In de ochtenduren keren ze terug naar hun verblijfplaats, zodat invliegende exemplaren waargenomen kunnen worden. Gedurende de onderzoeken wordt tevens gelet op sociale roepen en baltsgedrag. De najaarsonderzoeken zijn gestart voor zonsondergang, zodat ook eventueel uitvliegende exemplaren (eventuele zomerverblijven) konden worden waargenomen.

2.2 Steenmarter

Tijdens de vleermuisonderzoeken is gelet op sporen (prooiresten, markeerpoepjes en dergelijke) en exemplaren van de steenmarter.

Onderzoeksdata en informatie

Datum	Tijdstip	Aantal onderzoekers	Onderzochte soort	Onderzochte functie	Weersgesteldheid
7-09-2021	Avond Start 20.00 Eind: 00.00	2	Vleermuis Steenmarter	Paar-/ zomerverblijf Sporen/ exemplaren	17°C, droog, 2 Bft, licht bewolkt
27-09-2021	Avond Start: 19.15 Eind: 22.30	3	Vleermuis Steenmarter	Paarverblijf/ massawinterverblijf Sporen/ exemplaren	17°C, droog, 2 Bft, bewolkt
25-05-2022	Avond Start: 21.30 Eind: 00.00	4	Vleermuis Steenmarter	Zomer-/kraamverblijf Sporen/ exemplaren	14°C, droog, 2 Bft, half bewolkt

20-06-2022	Avond Start: 21.45 Eind: 00.00	3	Vleermuis Steenmarter	Zomer-/kraamverblijf Sporen/ exemplaren	19°C, droog, 2 Bft, half bewolkt
11-07-2022	Ochtend Start: 02.30 Eind: 05.30	3	Vleermuis Steenmarter	Zomer-/kraamverblijf Sporen/ exemplaren	14°C, droog, 1 Bft, helder

Tabel 1: Onderzoeksdata en informatie veldbezoeken.

3 SITUATIEBESCHRIJVING

3.1 Plangebied

Het plangebied (rode kader) is gelegen binnen de bebouwde kern van Almkerk en betreft een schoolgebouw, kinderopvang en een sport- en zalencentrum en het omliggende terrein. Het pand van de muziekvereniging “Nooit gedacht” aan 't Verlaat 3 (blauwe kader), blijft ongewijzigd en is derhalve geen onderdeel van het plangebied maar wordt vanwege mogelijke externe werking wel meegenomen in het onderzoek. Het te amoveren sport- en zalencentrum/kinderopvang ('t Verlaat 1) en het schoolgebouw van De Almgaard (Knotwilg 2) beschikt over een plat dak, een spouw en tevens open stootvoegen. De gebouwen zijn zover bekend (na)geïsoleerd. Tijdens de quickscan was isolatiemateriaal zichtbaar in de spouwen bij de regenpijpen.

Het overig gedeelte van het plangebied bestaat uit groenstructuren, bomen en verharding. De directe omgeving bestaat uit tennisvelden, infrastructuur, woningen, watergangen (waaronder de Alm, NNB), bos en agrarische percelen/ weilanden.

Afbeelding 1: Situering plangebied (bron: PDOK).

3.2 Voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de school, kinderopvang en het sport- en zalencentrum te amoveren ten behoeve van de realisatie van een nieuwe multifunctionele accommodatie, bestaande uit een brede basisschool, kinderopvang, een dorps huis en een sportzaal. Binnen het plangebied worden, zover bekend, (zover bekend) geen bomen gekapt of oppervlaktewateren gedempt. Het plangebied wordt landschappelijk ingericht. De ingrepen vinden plaats in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

4 BEVINGINGEN ONDERZOEK EN TOETSING

Hieronder worden de bevindingen van de onderzoeken besproken en zal er getoetst worden aan de vigerende wetgeving.

4.1 Vleermuizen

Zomerverblijf

Er zijn geen zomerverblijven, in de opstallen of de boom, aangetoond binnen het plangebied. Er zijn geen in- of uitvliegende exemplaren waargenomen. Er is over het algemeen weinig activiteit van vleermuizen waargenomen.

Paarverblijf

Er zijn geen paarverblijven, in de opstallen of de boom, binnen het plangebied aangetoond. In de omgeving zijn wel baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen, zoals langs de Almkade. Er is geen binding met de gebouwen vastgesteld, daarvoor waren de baltsende exemplaren te ver weg en er werd er verder ook geen enkele binding, zoals aantikken gebouwen, getoond.

Kraamverblijf

Er is geen kraamkolonie, in de opstallen of de boom, binnen het plangebied aangetoond. Er zijn tevens geen sporen aangetroffen die duiden op aanwezigheid van veel exemplaren.

Winterverblijf

Zomer- en/of paarverblijven van gewone dwergvleermuizen kunnen een aanwijzing zijn dat de aanwezige individuen de locatie ook als winterverblijf gebruiken. Er zijn geen zomer- of paarverblijven in het plangebied aangetoond.

Foeragegebied en vliegroute

Het plangebied is erg rustig qua vleermuizen. Er wordt door een enkele gewone dwergvleermuis gefoerageerd. Op andere plekken buiten het plangebied, zoals langs de groenstructuren nabij het water en de tennisbaan, wordt meer gefoerageerd, ook door laatvlieger. Binnen het plangebied zijn geen vliegroutes aanwezig.

Toetsing

Vleermuizen zijn beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming op basis van het feit dat de soort is opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op vleermuizen, onder andere:

1. Het is verboden vleermuizen in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden deze dieren opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.

(Bron: Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, BIJ12, versie 1.0, juli 2017).

Er zal geen aantasting plaatsvinden van vaste verblijfplaatsen, foerageergebied of vliegroutes. Een ontheffing Wnb is niet noodzakelijk. Tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie dient versterking door licht op de groenstructuren en de Alm voorkomen te worden.

4.2 Steenmarter

Er zijn tijdens het onderzoek geen sporen of exemplaren van steenmarter waargenomen. Foerageergebied in de omgeving blijft intact.

Toetsing

De steenmarter is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op deze soort, onder andere:

1. Het is verboden deze dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.

(Bron: Juridisch kader behorende bij Kennisdocumenten Soortenbescherming, BIJ12, versie 1.0 juli 2017).

Er zal geen aantasting plaatsvinden van vaste verblijfplaatsen of essentieel foerageergebied. Een ontheffing Wnb is niet noodzakelijk.

4.3 Algemene zorgplicht

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet. Eventueel aanwezige dieren dienen de kans te krijgen om te vluchten. De zorgplicht houdt ook in dat er zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de periode waarin wordt gewerkt (buiten kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode). Zo kunnen eventuele rooiwerkzaamheden van groenstructuren het beste plaatsvinden in de winter. Wel dient er dan bijvoorbeeld op overwinterende egels gelet te worden. Die laatste soort is niet waargenomen tijdens het onderzoek.

4.4 Volledige uitsluiting aanwezigheid

De onderzoeken zijn conform de vigerende protocollen en onderzoeksstrategieën uitgevoerd opdat aantoonbaar is dat er voldoende zorg in acht is genomen om de te verwachten soorten te kunnen waarnemen/ aantreffen. Het blijft echter natuur en het is nooit geheel uit te sluiten dat er, ondanks de voldoende onderzoeksinspanning, toch een exemplaar aanwezig is van de onderzochte soorten of zelfs van een soort dat niet is onderzocht. Bij het aantreffen van een exemplaar/ een niet in de rapportage vernoemd jaarrond beschermd nest/ verblijfplaats dienen de werkzaamheden ter plaatse en rondom direct gestaakt te worden en dient er een ter zake kundige ingeschakeld te worden.

5 CONCLUSIE

Op basis van het nader onderzoek is beoordeeld of er procedurele gevolgen zijn betreffende de vigerende (natuur)wetgeving.

Hoofdstuk 4 dient geraadpleegd te worden voor achterliggende/ aanvullende informatie.

Onderdeel	Aangetoond/ hoeveelheid	Overtreding Wnb	Ontheffing Wnb	Mitigatie
Vleermuizen § 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn				
Vaste verblijfplaatsen opstallen	Nee	Nee	Nee	N.v.t.
Vaste verblijfplaatsen bomen	Nee	Nee	Nee	N.v.t.
Essentieel foerageergebied	Nee	Nee	Nee	Verstoring door licht op de groen en de Alm dient voorkomen te worden
Essentiële vliegroute	Nee	Nee	Nee	
Steenmarter § 3.3. Beschermingsregime Andere soorten				
Vaste verblijfplaats	Nee	Nee	Nee	N.v.t.
Essentieel foerageergebied	Nee	Nee	Nee	N.v.t.
Vrijgestelde soorten en alle overige dieren	Mogelijk aanwezigheid diverse soorten	Nee, wel zorgplicht	Nee	Zoveel mogelijk werken buiten kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiodes. Eventueel verplaatsen exemplaren

BIJLAGE 1

BRONNEN

www.vleermuis.net
www.vleermuizenindestad.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Kennisdocumenten BIJ12, versie 1.0, juli 2017:

Gewone dwergvleermuis

Ruige dwergvleermuis